

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ

Посл.бр.Гж1.245/12

14.март 2012.године

Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА

Апелациони суд у Новом Саду, у већу судија: Снежана Кеџман, председника већа, Драгане Штрбац и Љиљане Влајковић Смук, чланова већа, у радном спору тужиље Л.К. из Н.С., чији је пуномоћник Д.С.И., адвокат из Н.С., против туженог А.-А. В.С. d.o.o. из Н.С., чији је пуномоћник М.В. адвокат из Н.С., ради накнаде штете, одлучујући о жалби туженог против пресуде Основног суда у Новом Саду П1.318/10 од 23.септембра 2011.године, на седници већа 14.марта 2012. године донео је

ПРЕСУДУ

I ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРЕИНАЧУЈЕ пресуда Основног суда у Новом Саду посл. бр. П1. 318/10 од 23.септембра 2011.године на начин да се ОДБИЈА тужбени захтев за накнаду штете због повреде забране дискриминације.

II У осталом ОДБИЈА се жалба и ПОТВРЂУЈЕ у усвајајућем делу првостепена пресуда.

Образложење

Првостепеном пресудом делимично је усвојен тужбени захтев и тужени обавезан да тужиљи исплати по основу накнаде штете због повреде забране дискриминације 130.000,00 динара, због повреде части и угледа 150.000,00 динара и због претрпљеног страха 90.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.септембра 2011. године до исплате, као и да надокнади трошкове парничног поступка у износу од 78.750,00 динара. Одбијен је тужбени захтев за исплату преко досуђеног износа до 100.000,00 динара по основу накнаде због претрпљеног страха и захтев по основу накнаде штете због претрпљених душевних болова услед умањења животне активности у износу од 100.000,00 динара са затезном каматом.

Против усвајајућег дела пресуде жалбу је изјавио тужени из свих разлога предвиђених чланом 360. став 1. ЗПП-а, са предлогом да се првостепена пресуда преиначи и тужбени захтев одбије уз накнаду трошкова поступка или укине и предмет

врати на поновно суђење.

Испитујући првостепену пресуду у складу са одредбама члана 372. ЗПП-а овај суд је нашао да је жалба делимично основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужиља је од 01.децембра 2005.године била у радном односу код туженог на пословима собарице, а затим од 31. децембра 2006 године на пословима оперативног организатора рецепцијских послова.

У току 2005. године тужени је закључио уговор о пословно-техничкој сарадњи са Alexander Samonig Group којим је у члану 4.предвиђено да ће тај правни субјект пружати услуге менаџмента туженом, а што подразумева обуку запослених, контролу, надзор и извештавање о резултатима рада запослених, вођење одговарајућих евиденција, вршење финансијског надзора и обављање административних послова у вези са овим услугама као и друге услуге потребне у редовном пословању туженог. Послове менаџера обављала је Е.Б. на чији предлог је тужиља и дошла да ради код туженог.

По повратку тужиље са годишњег одмора 29.септембра 2008.године послодавац јој је уручио анекс уговора о раду ради распоређивања поновно на послове собарице почев од 01.октобра 2008. године. Тужиља је потписала анекс уз незадовољство јер је знала да је претходни посао обављала уз максимално залагање због чега је поднела тужбу ради поништаја тог анекса.

Понуди за закључење Анекса уговора о раду претходила је одлука туженог од 20.септембра 2008.године којом је укинута радно место оперативни организатор рецепцијских послова. У овом периоду тужиља је трпела некоректан и непрофесионалан однос од стране менаџерице Е.Б. јер је она ангажовала тужиљу за послове ван радног времена, као и за њене приватне послове, што илуструју чињенице: звала је тужиљу ноћу (око 23,00 часа) да би јој саопштила да су прљави прозори, и да би их требало опрати, обавезивала тужиљу да пегла њену одећу, да је носи на хемијско чишћење и слично. Тужиља је трпела и лош, крајње понижавајући третман о чему су се и запослени изјашњавали јер су често чули да се менаџерица дере на тужиљу користећи псовке, стално је изналазила грешке у раду тужиље и карактерисала их као кардиналне, пред запосленим говорила да је тужиља глупача, ћурка и слично. Осталим запосленима саветововала да избегавају тужиљу, јер са њом немају шта да се договарају. Она је била арогантна према готово свим запосленима и често је атмосфера у колективу била напета због ње.

Тужени је 30.октобра 2008. године донео обавештење на основу којег је тужиљи забрањен улаз у службене просторије послодавца из разлога што се против ње води истражни поступак због злоупотребе положаја и наносења штете послодавцу. Поводом овог догађаја интервенисао је инспектор рада 25.новембра 2008. године коме нису пружени никакви докази у вези тврдњи туженог. Тужиљи је 05.новембра 2008.године уручено ово обавештење на које је одговорила 07.новембра 2008 године и доставила уверење да се против ње не води истражни поступак.

Након тога 01.децембра 2008.године тужени је донео решење о отказу уговора о раду тужиље на основу члана 179.тачка 9. Закона о раду због чега је тужиља покренула радни спор за поништај тог решења.

Овако понашање према тужиљи довело је до тога да је она постајала све депресивнија.

Према налазу и мишљењу вештака специјалисте медицинске психологије код тужиље се уочава пад когнитивне ефикасности у форми тешкоћа концентрације, упамћивања и пажње што је последица повишене анксиозности која у блажој мери има уплив за расуђивање. Тужиља има потребу да види себе и да је други виде као крепку особу која минимизира властите тешкоће и конфликте. Ово је начин превладавања стреса или неугодности помоћу механизма одбране типа потискивања или негације. Последица оваквог модела решавања проблема доводи до тога да се трауматична искуства не драматизују, њихово емоционално приказивање је пригушено, слабости се не признају али су психолошке манифестације конфликта локализоване на соматски план, у форми напетости, хроничних симптома поремећаја будности и слично. Актуелно стање указује на релативно добру неутрализацију кумулирног стреса и задовољавајуће животно функционисање са адекватним нивоом социјалне и радне активности и укључености. Може се говорити о умањеном самопоштовању и самовредновању као и о повећаној контроли и опрезу у излагању новим искуствима. Профил личности даје утисак умерено неуротичне структуре са повишеном склоношћу соматизацији и тензијом. Могућа је емоционална лабилност са нижим нивоом толеранције. Социјално уклапање је адекватно, али је висока емоционална и перцептивна хиперсензитивност.

Тужиља је почела да трпи страх од тренутка кад су почеле прве невоље и интензивирао се након што су почеле провере боловања, затим распоређивање на друго радно место да би кулминирао од момента када јој је забрањен улазак у просторије друштва због чега је како сама наводи, била у шоку и свесна да ће остати без посла, чиме је појачаван страх за егзистенцију породице. Тада је први пут тражила помоћ од психијатра, а схваћена је као акутна реакција на стрес. Страх је еволуирао од слабијег интензитет 2-3 степена преко средњег 4-5, а затим у време кулминације проблема на радном месту био је интензитета 7 степени. Због претрпљеног страха и душевних болова због повреде угледа и части тужиља није билау стању да се сама избори са овом патњом, те је тражила помоћ психијатра (добила је седативе и антидересиве). Садашње психичко стање тужиље указује да постоји повишена склоност соматизацији, емоционална лабилност на нижем нивоу толеранције, повишена осетљивост на стрес као и осјећај мањег вредновања и самопоштовања. Овакво стање је реалативно добро компензовано са адекватним радним и социјалним активностима.

При овако утврђеном чињеничном стању правилна је одлука првостепеног суда у усвајајућем делу којим је одлучено о накнади штете због претрпљеног страха и претрпљених душевних болова услед повреде угледа и части док је у односу на накнаду штете због повреде забране дискриминације, пресуда донета погрешном применом материјалног права.

Одредбама члана 23. Закона о раду прописано је да у случајевима дискриминације у смислу одредаба члана 18. до 21. овог закона, лице које тражи запослење, као и запослени, може да покрене пред надлежним судом поступак за наканду штете, у складу са законом. Чланом 18. Закона о раду регулисано је да је забрањена непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе,

сексуално определење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовно стање, чланство политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство.

У смислу члана 19. истог закона непосредна дискриминација јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона којим се лице које тражи запослење, као и запослени, ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији, а посредна дискриминација постоји кад одређена наизглед неутрална одредба, критеријум или пракса ставља или би ставила у неповољнији положај у односу на друга лица-лице које тражи запослење, као и запосленог, због одређеног својства, статуса, определења или уверења из члана 18. овог закона. Такође одредбом члана 20. став 1. тачка 2. прописано је да је дискриминација из члана 18. забрањена у односу на услове рада и сва права из радног односа.

Из утврђених чињеница не може се закључити да је због неког њеног личног својства, према тужитељици учињен акт дискриминације. То не произилази ни из навода тужбе јер тужила не истиче које је то лично својство због којег је тужени ставио тужилу у дискриминаторски положај у односу на остале запослене. Ни током поступка тужила не износи чињенице засноване на разликовним својствима. Због тога тужбени захтев у вези са овим потраживањем ваљало одбити.

Понашање запослене менаџерице туженог и директора туженог указује на то да су се према тужилу односили на непримерен и противзаконит начин, понижавајући је, вређајући је, говорећи неистине о њој што је имало за последицу да је тужила трпела душевне болове због повреде угледа и части као и оправдани страх за своје здравље и егзистенцију себе и своје породице због низа стресних ситуација. Тужила је нарочит стрес доживела када јој је забрањен улазак у просторије туженог оптужујући је без доказа и основане сумње да је учинила кривично дело злоупотребе положаја.

Из наведених разлога основано је првостепени суд усвојио тужбени захтев који се односи на накнаду штете због претпљених душевних болова због повреде угледа и части и претпљеног страха у означеним износима применом одредбе члана 200 Закона о облигационим односима полазећи од свих околности случаја а нарочито јачине и дужине трајања душевних болова и страха ценећи да се наведеним износима неће погодовати тежњама које нису спојиве са сврхом накнаде.

Жалбени наводи да је пресуда донета уз битне повреде одредаба парничног поступка у смислу противречности између онога што се утврђује и самих доказа који су изведени у поступку и противречности изреке пресуде, неприхватљиви су. Првостепена пресуда није донета уз битне повреде одредаба парничног поступка како оних на које овај суд пази по службеној дужности, тако и оних на које жалба указује. Изрека пресуде је јасна и разумљива и не противречи образложењу нити постоји противречност о одлучним чињеницама.

Такође, жалбени навод да је суд непотпуно и погрешно утврдио чињенично стање, не може се прихватити. У вези са тим, тужени даље истиче да тужила није доставила ни једну правоснажну одлуку било ког државног органа којим је тужени кажњен, односно којом би била утврђена одговорност туженог због повреде права тужиле из радног односа, нити је пружила доказе да постоји такво поступање туженог. Ови наводи су неприхватљиви из разлога што је тужила у току првостепеног поступка пружила

одговарајуће доказе, а суд је правилно их оцењујући утврдио чињенице из којих јасно произилази да је тужени причинио штету тужиљи због повреде угледа и части и претрпљеног страха бог чега је у обавези да је надокнади применом члана 164. Закона о раду којим је прописано да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му надокнади штету, у складу са законом и општим актом.

Делимично преиначење првостепене пресуде није утицало на снижење трошкова поступка, обзиром да досуђени износ подразумева исту висину адвокатских трошкова у првостепеној пресуди, а трошкови вештачења су били нужни без обзира на висину досуђеног износа јер тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете не може ни бити прецизно постављен. Првостепени суд је о трошковима одлучио у складу са одредбама члана 149 став 2 и 150 ЗПП-а.

С обзиром на изнето одлучено је као у изреци применом члана 375. и 380 тачка 4 ЗПП-а.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Снежана Кеџман